

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ В ІРЛАНДІЇ (представлено д.е.н., доц. Грицишеним Д.О.)

Географічне розташування: північно-західна частина Європи

Населення: 4,609 млн (станом на 2014 рік)

Адміністративно-територіальний устрій: територію країни поділено на 26 графств.

Форма правління: унітарна парламентська республіка.

Ірландія - третій за величиною острів у Європі. Політично Ірландія розділена між Республікою Ірландія (офіційно називається Ірландія), яка охоплює 5/6 території острова та Північної Ірландії, яка є частиною Сполученого Королівства.

Ірландія займає 55-е місце у світі за розміром ВВП, 14-те в розрахунку ВВП на одну особу та 5-е місце в Індексі розвитку людського потенціалу. Країна має високі показники в сфері освіти, дотриманні громадянських прав, політичній, економічній свободах та свободі преси. Економіку країни орієнтована на послуги та високі технології. Є членом Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку та ООН. Проте, Ірландія, внаслідок проголошення військового нейтралітету, не входить до НАТО.

Не зважаючи на те, що основною мовою спілкування в Ірландії є англійська, офіційними визнано і англійську і ірландську. Документи видаються двома мовами, так само, як двома мовами часто виконані написи на вивісках та дорожніх покажчиках.

Основним правовим документом країни є Конституція Ірландії. Вона закріплює основні фундаментальні права та принципи, надає повноваження та регулює діяльність глави держави, гілок влади, судів тощо.

Першою спробою формально врегулювати державну службу в Ірландії був закон про регулювання державної служби (The Civil Service Regulation Act, 1923), який, по суті, є перехідною угодою, а в 1924 році він був замінений законом про державну службу (The Civil Service Regulation Act, 1924).

Значна реформа державної служби була проведена відповідно до закону про державну службу (The Civil Service Regulation Act, 1956) та закону про державних службовців (Civil Service Commissioners Act, 1956).

Задля підвищення ефективності державної служби, впродовж багатьох років, було прийнято та змінено низку законодавчих актів. В даний час, державна служба регулюється такими нормативно-правовими актами:

- Акт про регулювання (поправки) державної служби 2005 року. Ірландський статутний документ (Civil Service Regulation (Amendment) Act 2005. Irish Statute Book);
- Кодекс стандартів та поведінки державної служби (Civil Service Code of Standards and Behaviour);

- Стандарти Комісії з державного управління, 2008 року (Standards in Public Office Commission, 2008);
- Офіційний секретний закон (Official Secrets Act);
- Закон про свободу інформації, 2003 року (Freedom of Information Act, 2003);
- Закон про захист даних 2003 року (Data Protection Act 2003);
- Закон про державну мову 2003 року (Official Language Act 2003);
- Закон про безпеку, здоров'я та добробут при роботі, 2005 рік (Safety, Health and Welfare at Work Act, 2005);
- Регламент Закону про лобіювання, 2015 рік (Regulation of Lobbying Act, 2015);
- Кодекс практики управління державними органами (Code of Practice for Governance of State Bodies);
- Кодекс поведінки та етики, 2016 рік (Code of Conduct and Ethics, 2016).

Державна служба Ірландії стосується всієї державної адміністрації в уряді. Ірландський департамент державних видатків та реформ визначає державну службу як таку, що складається з наступних підрозділів: Державна служба; Сектор охорони здоров'я; Освітній сектор; Сектор оборони; Сектор юстиції; Місцева влада; Некомерційні державні установи (NCSA).

Державна служба Ірландії є фундаментальною основою всіх державних департаментів та окремих державних установ, які надають послуги та працюють на замовлення уряду. Вона складається з двох основних складових - державної служби уряду та державної служби держави. Поділ на дані інститути є більш теоретичним, однак кожен має принципові відмінності (табл. 1).

В Конституції Ірландії не згадується про державну службу, але це не нівелює значення останньої для ефективного функціонування держави. Державна служба виконує такі основні функції: консультує уряд щодо політики, допомагає підготувати та скласти нове чи оновити існуюче законодавство, допомагає уряду керувати країною відповідно до законодавства, прийнятого Парламентом Ірландії Ерахтас

Набір на цивільні та державні служби. Комісія з призначення державних служб є окремим органом. Вона встановлює стандарти, які інтерпретує як Кодекси практики для набору та відбору на державну службу поліції (An Garda Síochána) та ряду інших органів державної служби, включаючи виконавчий орган служби охорони здоров'я. Позиції на посаду відкрито залучаються Службою акредитації державних посад (The Public Appointments Service) - колишня Комісія з питань державної служби та посадових осіб місцевого самоврядування.

Таблиця 1. Характеристика складових державної служби Ірландії

Державна служба уряду	Служба державного апарату
1	2
Консультує та виконує роботу уряду через 15 державних департаментів; кожен департамент контролює відповідний міністр.	Є відносно невеликою складовою загальної державної служби
Постійний штат складається з адміністративних, професійних, спеціалістів та технічних працівників.	Члени мають бути абсолютно незалежними від уряду
Головним державним службовцем кожного департаменту є Генеральний секретар, який рекомендується міністром для цього департаменту і призначається урядом на 7 років	Як правило, складається з спеціалізованих установ, таких як Комісія з питань доходів, Центральне бюро статистики, Управління громадських робіт, Контролер та Генеральний ревізор Ірландії, Служба судів Ірландії, Директор державного обвинувачення, Рада з надання правової допомоги та Служба у справах в'язниць. Всі вони вважаються частиною державної служби держави, на відміну від некомерційних напівдержавних органів, таких як Fritel Ireland та IDA Ireland.
1	2
Генеральному секретарю підпорядковується низка помічників, кожен з яких відповідає за конкретні сфери роботи в Департаменті; поміщикам секретарів підпорядковується прямо чи опосередковано багато посадових осіб різного рівня старшинства	-
Найвищим за рангом державним службовцем та начальником державної служби є Генеральний секретар уряду. Він також очолює Департамент Тішек державного відомства, аналогічного кабінету міністрів у інших країнах.	-

Система конкурсного відбору була створена для забезпечення того, щоб основними перевагами для потенційних кандидатів на державну службу були лише їх знання та професіоналізм. Більшість вакансій, які пропонуються, можна переглянути на сайті <https://publicjobs.ie/en/>, де і розміщені основні вимоги, необхідні для кожної конкретної посади.

Вступ на державну службу, як правило, проводиться на конкурсній основі за заздалегідь визначеними кваліфікаціями: освіта, здібності, вік, характер, здоров'я та професійні знання. Кандидати повинні мати громадянство Ірландії та проживати на території країни.

Очікується, що всі державні службовці будуть неупереджені та діятимуть в рамках закону. Державним службовцям, які перебувають вище за службовим рангом забороняється брати участь у публічних дебатах за межами своїх службових обов'язків. Наприклад, власна ініціатива (особливо в контексті

приватних інтересів) щодо публікації у газетах, виступів на радіо або телебаченні буде вважатися порушенням цього принципу.

Усі державні службовці, у тому числі ті, які перебувають на пенсії по службі, підпадають під дію закону про офіційні таємниці (The Official Secrets Act 1963).

Державні службовці повинні уникати ситуацій, які можуть спричинити конфлікт інтересів, і, не залежно від рангу та посади, відповідно до закону про етику у державних установах (The Ethics in Public Office Acts), повинні повідомити про можливий конфлікт інтересів, якщо такий має місце.

Дві третини державної служби Ірландії знаходяться в *галузі охорони здоров'я та освіти* (лікарі, медсестри, консультанти, вчителі, помічники підрозділів тощо). Сектор охорони здоров'я в країні становить найбільшу частину державної служби Ірландії, загальна кількість працівників – 105 885 чоловік. це 35% від загальної кількості працівників державної служби. Виконавчий орган охорони здоров'я є найбільшим компонентом сектору охорони здоров'я Ірландії, в рамках якого працюють 67145 чоловік.

Сектор освіти представляє другий за величиною сектор державної служби Ірландії, з 96 432 співробітниками працюють в інститутах початкового, післядипломного та третього рівнів.

Сектор правосуддя відноситься до правоохоронних органів в Ірландії, зокрема, національний правоохоронний орган Ірландії Garda Síochána, що має штат працівників, не рахуючи цивільного персоналу – 13261 осіб.

Оборонний сектор включає основну частину Сил оборони Ірландії і складається з Ірландської армії, військово-морської служби та Повітряного корпусу.

Місцеве самоврядування в Ірландії розподілено між 31 місцевою громадою, кожна з яких відповідає окремому місту або округу. Співробітники місцевої влади вважаються частиною ірландської державної служби.

Отже, зважаючи на вищевикладене місія державного службовця Ірландії - це забезпечення бездоганного сервісу для уряду, інших державних установ, а також для громадян як користувачів громадських послуг, на основі принципів чесності, неупередженості, ефективності, справедливості та підзвітності.

СЕРГІЄНКО Ірина Григорівна – студентка 5 курсу магістратури Житомирського державного технологічного університету, спеціальність «Публічне управління та адміністрування».